

A kettős jelszó nyomában

Egyetemisták a fővárosért

Az „Egyetemisták a fővárosért — főváros az egyetemistákért” mozgalomnak — amelyet a Hazafias Népfront és a KISZ budapesti bizottsága, valamint a fővárosi tanács közösen irányít — a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetemen nagy hagyományai vannak. A mozgalom egyébként itt is kettős célt szolgál: egyrészt lehetőséget nyújt a fiataloknak a szakmai gyakorlásra, másrészt pedig a különböző fölmérések és vizsgálatok a közegészség javítását is eredményezik. Furcsa ellentmondás: az egyetem és a klinikák nem engedik, hogy a medikák, a medikusok kórházi gyakorlat közben közvetlenül is foglalkozzanak a betegekkel, a KISZ azonban nyújt ilyen lehetőséget a gyakorlásra. Jó dolog ez, csak éppen kevés. A mozgalomban — a 4000 KISZ-taghoz és a valamivel még több orvos-egyetemi hallgatóhoz képest — nagyon kevesen vehetnek csak részt.

30 féle munkalehetőség

Ez az egyetem egyike azoknak a felsőoktatási intézményeknek, amelyek a mozgalom gyökerei a legmesszebbre nyúlnak vissza. A SOTE a meghirdetéssel egyidőben kapcsolódott be a mozgalomba. Erről beszélt *Morzsányi Éva*, az egyetem KISZ-szervezetének szervező titkára.

— Az egyetem hallgatói már korábban is végeztek szakmai

társadalmi munkát. Az orvos-tanhallgatók 1963-ban jelentek meg először a Ganz-MÁVAG-ban, és a dolgozók vérnyomását mérték. Ez azonban csak *egyedi kezdeményezés* volt.

Az „Egyetemisták a fővárosért...” mozgalom azonban keretbe foglalta az addigi munkát — akárcsak Debrecenben. Jelenleg tudományos kutatók szakmai irányításával 30 féle munkalehetőség közül választhatnak a hallgatók. Ezeknek többsége is hasonlít a debreceniek által végzett feladatokra.

— Egyik legjelentősebb ilyen megmozdulásunk a falupatro-nálás. Szombat-vasárnaponként, a hétvégeken Budapest környéki falvakba látogatunk el, és meghatározott egészségügyi felméréseket végzünk.

A SOTE hallgatói fölkeresték a többi egyetemet is. A Budapesti Műszaki Egyetem 1500 végzős hallgatóját általános és speciális szűrővizsgálatoknak vetették alá. Az adatokat összeszevették a felvételre jelentkező fiatalok vizsgálati eredményeivel, és az így kapott kép megdöbbentő volt: kiderült, hogy az egyetem öt esztendeje milyen káros hatásokkal van a hallgatókra. Több végzős fiatalnak van gerincferdülése, lúdtalpa a tanulmányok befejezésekor, mint a kezdetkor. Romlik a szem, ér- és idegrendszeri bántalmak is jelentkeznek. A helyzet javítása céljából az ősszel Budapest tíz egyetemén és főiskoláján vizsgálták meg az oktatás egészségügyi feltételeit. Az adatok értékelését számítógépekkel végzik.

— Évek óta látogatják szemész hallgatóink a főváros általános iskoláit, és a gyerekek látásélességét vizsgálják. A tízezer megvizsgált kisdíák között *ezeröttszázal* találtak rendellenességet, és ezt a gyerekek túlnyomó többségénél hallgatóink vizsgálata derítette ki első ízben.

A SOTE hallgatói természetesen még sok egyéb vizsgálatot is folytatnak. Közegészségügyi vizsgálatokat végeztek több borbély- és fodrászüzletben. Az influenzajárvány idején a gyógyszerészhallgatók a gyógyszerterárik megnövekedett forgalmában segítettek. A VII. kerületben pedig a pajzsmirigy-megbetegedések szűrővizsgálatát folytatták. Igen jelentősek az általános és középiskolákban végzett egészségügyi és szexuális felvilágosító előadások is.

„Mi vittük az étlapot”

A mozgalom egyik legeredményesebb részvevője a Budapesti Műszaki Egyetem. Hallgatói évek óta jelentős díjakat hódítanak el a városrendezési és városfejlesztési feladatokra kiírt tervpályázatokon, és eddig már jó néhány műegyetemista nyerte el a mozgalom kitüntető emlékérmét is. Vajon mi a sikerek titka? Erről dr. *Parti Mihály*val, az egyetemi KISZ-bizottság tanulmányi felelősével beszélgettünk.

— A mozgalom megindulásakor az egyetemi és a kari KISZ-bizottságok igyekeztek fölmérni mindazokat a területeket, amelyeken hallgatóink bekapcsolódhatnak a munkába. Eleinte ugyanis a fővárosi tanács javasolt nekünk kutatási témákat, de így nem jöhetett létre jó együttműködés, mert a tanács nem ismerte az egyetemisták lehetőségeit. Így aztán mi vittük el az „étlapunkat” a tanács illetékes főosztályaira: mi az, amiben mi, egyetemisták segítséget tudunk nyújtani.

— Az egyes kutatási, tervezési feladatoknak minden karon oktatói felelőse van. Természetesen az építő-, az építés- és a közlekedésmérnöki kar hallgatóit érintik elsősorban ezek a munkák, hiszen az ő szakmájuk kapcsolódik igen szorosan a városfejlesztési és -rendezés témájához. Azt azonban nem mondhatom, hogy csak a fővárosi tanács különböző főosztályaitól kapunk munkákat, mert jó kapcsolatot építettünk ki például a Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézettel és több más vállalattal, intézménnyel is.

— A munka, amit a hallgatók végeznek, valóban sokrétű és változatos. A Nemzeti Pantheon, a *Kerepesi temető geo-*

déziai fölmérése már elkészült, ezt a lapok hírül is adták. Folyamatosan vizsgálják építőmérnök hallgatóink a budapesti folyószakaszon a Duna partfalmozgását. A fővárosi tanács közlekedési főigazgatóságának felkérésére az elmúlt év őszén tömegközlekedési felmérést végeztünk a BKV fiataljaival együtt. Egyetemünk diákjai végezték el a fővárosi talajvízkutak felmérését és egyéb, tervezési és csatornázási tervek előkészítő munkálatait is.

Népgazdasági jelentőségű munkák

— Egyetemünkön már szép eredmények születtek. Kialakult egy olyan tervpályázati rendszer, amelynek keretében a diákok vagy önállóan, vagy a tudományos diákkörökön belül valódi tervzómunkát végeznek. Az elmúlt tanévben két építészmérnök hallgatónk, *Lovász Antal* és *Tóth Klára* nyerte el az első, illetve a második díjat egy, a Boráros térre tervezett gyalogos aluljáró, illetve a Roosevelt téri föld alatti autóbussz-pályaudvar és autóparkoló tervével. Ez a pályázati rendszer sok, valóban színvonalas pályamunkát eredményez évről évre. Tavaly körülbelül 140 tervet nyújtottak be a hallgatók. Az idei munkák közül érdemes megemlíteni a Déli pályaudvar világításával, a Dimitrov téri aluljáróval, a dél-budai városközpont rendezésével foglalkozó pályázatot.

— A fentebb említettek kivül van még valami, amiről szólnom kell, noha ez bizonyos vonatkozásaiban túlmutat az „Egyetemisták a fővárosért...” mozgalom keretein. Az egyetemen folyó *kiemelt kutatásokról* van szó. Ezek részben ipari, részben tudományos jellegű szerződéses munkák, amelyeket az érintett tanszékeken oktatói közösségek végeznek. A kutatásokba, pontosabban az egyes részfeladatok megoldásába az oktatók igen gyakran hallgatókat is bevonnak. 1970-ben például 700 diák dolgozott ilyen munkákon. Természetesen ezeknek a kutatásoknak nem annyira fővárosi, mint inkább átfogó népgazdasági jelentőségük van.

— Azt hiszem, ezek után érthető, hogy egyetemünkön mi a mozgalom létalapja. Csak akkor lehet nyert ügyünk, ha sikerül az egyetemi feladatokat a város érdekeivel összekapcsolni, ha a kötelező egyetemi munkákat valódi, gyakorlati célok megvalósítására fordítjuk.

*

Nyomozásunkat a KISZ központi bizottságnak és a fővárosi tanácsnál folytattuk. Erről számolunk be riportunk harmadik részében.

Gyulay Zoltán
Vértessy Péter